

Nr 721

Av fru **Kristensson**, om en allmän gynekologisk hälsokontroll.

Mer än 20 000 cancerfall uppträder årligen i Sverige. Cancer orsakas av vissa yttre faktorer, men i de flesta fall uppstår den förmodligen av biologiska orsaker i kroppen utan att man kan ange något direkt yttre skäl. Eftersom det finns flera orsaker till sjukdomen kan man inte vänta att finna en enda lösning att förebygga, behandla eller bota sjukdomen. Vissa cancerformer botas i dag så gott som alltid, medan resultatet är sämre vid andra. Genom operation, röntgen, radioaktiv bestrålning, ja till och med genom transplantation av organ försöker man bemästra sjukdomen i olika stadier.

Cancer kan uppstå i så gott som kroppens alla organ. De olika cancerformerna förekommer dock i olika utsträckning hos män och kvinnor. Gemensamt för alla olika former av cancer hos både man och kvinna gäller att det är ytterst väsentligt att patienten så tidigt som möjligt kommer under behandling. När det gäller kvinnor är bröst- och underlivscancer de avgjort vanligaste formerna. I den intensiva kamp som pågår för att bekämpa cancer i alla former på så tidigt stadium som möjligt har på senare tid nya metoder för att nå fram till tidig diagnos just vid dessa båda former uppnåtts. Tidig diagnos av underlivscancer har möjliggjorts genom den så kallade cytologiska diagnostiken, varvid sjukdomen kan påvisas innan symtom uppträder. Även tidig diagnos av bröstcancer är nu möjlig genom värmefotografering, så kallad termografi. Med denna metod kan man upptäcka bröstcancer redan innan det bildats en tumör i bröstet, vilket skapar nya effektivare möjligheter att bota sjukdomen. Bröstcancer ger sällan upphov till alarmerande symtom, och smärtor saknas vanligen under hela uppbyggnadstiden av en tumör medan metastasrisken, genom spridningen av bakterier eller svulsteeller med blod- och lymfbanorna från primärhärden, är utomordentligt stor.

På Radiumhemmet pågår sedan något år termografiundersökningar med mycket gott resultat.

I fråga om den gynekologiska hälsokontrollen ankommer det på varje sjukvårdshuvudman att fatta beslut om genomförandet härav. Trots att ett par år förflutit från det denna verksamhet påbörjades, har endast några få sjukvårdshuvudmän genomfört en allmän cytologisk kontroll. Dessa är Malmö stad och Malmöhus län, Göteborgs och Bohus län, Kristianstads, Blekinge samt Östergötlands län. Inom ytterligare några sjukvårdsområden planeras en dylik verksamhet.

När det gäller uppspårandet av bröstcancer på ett tidigt stadium har utvecklingen ännu ej kommit så långt att exempelvis några termografiska massundersökningar kan genomföras.

Värmefotografering för upptäckande av bl. a. bröstcancer har visat lovande resultat, men undersökningsmaterialet behöver vidgas, säger sjukvårdsförvaltningen i Stockholm och föreslår samarbete mellan Radiumhemmet och företagshälsovården. Med detta breddade material som grund kan man senare avgöra om den s. k. termografimetoden är lämplig vid undersökningar i större skala. Det är angeläget att socialstyrelsen har uppmärksamheten riktad även på denna möjlighet och försöker stimulera utvecklingen.

I fråga om den gynekologiska hälsokontrollen finns nu förutsättningar för en landsomfattande verksamhet. Jag föreslår att socialstyrelsens rådgivande kommitté får i uppdrag att påverka de sjukvårdshuvudmän som ännu ej genomfört eller planerat ett genomförande av allmänna cytologiska provtagningar att snarast vidtaga åtgärder härför.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att socialstyrelsen får i uppdrag att stimulera sjukvårdshuvudmännen till genomförande av allmän gynekologisk hälsokontroll.

Stockholm den 26 januari 1968

Astrid Kristensson (h)

Nr 722

Av herr **Lindkvist**, *angående möjligheterna till avskrivning av bostadslån.*

(Lika lydande med motion nr 562 i Första kammaren)

Stockholm den 26 januari 1968

Oskar Lindkvist (s)